

Spis treści

PRZEDMOWA	XVII
1. UCHO Jurek Olszewski	1
1.1. Anatomia i fizjologia dla celów praktycznych	1
1.1.1. Anatomia	1
1.1.2. Fizjologia	3
1.2. Diagnostyka chorób ucha	4
1.2.1. Badanie podmiotowe – wywiad	4
1.2.2. Oglądanie i badanie palpacyjne małżowiny usznej	4
1.2.3. Wziernikowanie ucha	5
1.3. Wybrane choroby ucha	8
1.3.1. Choroby ucha zewnętrznego	8
Woskowina przewodu słuchowego zewnętrznego	8
Ciało obce w przewodzie słuchowym zewnętrznym	9
Krwiak małżowiny usznej	10
Odmrożenie małżowiny usznej	11
Choroby zapalne ucha zewnętrznego	12
Róża małżowiny usznej	13
Czyrak przewodu słuchowego zewnętrznego	14
1.3.2. Choroby ucha środkowego	15
Ostre nieżytowe zapalenie trąbki słuchowej	15
Ostre zapalenie ucha środkowego	16
Wysiękowe zapalenie ucha środkowego	17
Ostre zapalenie wyrostka sutkowatego	18
Przewlekłe nieżytowe zapalenie trąbki słuchowej	19
Przewlekłe zapalenie ucha środkowego	20
1.3.3. Choroby ucha wewnętrznego	21
Ograniczone zapalenie błędnika	21
Surowiczo rozlane zapalenie błędnika	21
1.3.4. Powikłania wewnątrzczaszkowe pochodzenia usznego	22
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	22
Ropień nadtwardówkowy (zewnątrzoponowy)	23
Ropień podtwardówkowy	24

Ropień mózgu	25
Ropień mózdzku	26
Zapalenie zakrzepowe zatoki esowatej	27
Porażenie nerwu twarzewego pochodzenia usznego	27
1.4. Zasady wykonywania podstawowych zabiegów z zakresu ucha	28
1.4.1. Zakraplanie płynów do ucha	28
1.4.2. Usuwanie woskowiny z przewodu słuchowego zewnętrznego	29
1.4.3. Usuwanie ciał obcych z przewodu słuchowego zewnętrznego	30
1.4.4. Nacinanie krwika małżowiny usznej	31
1.4.5. Nacinanie błony bębenkowej (paracenteza)	32
1.4.6. Przedmuchiwanie trąbek słuchowych	33
1.5. Przypadki kliniczne	34
1.5.1. Przypadek 1	34
1.5.2. Przypadek 2	37
1.5.3. Przypadek 3	39
1.5.4. Przypadek 4	42
1.5.5. Przypadek 5	44
Piśmiennictwo	47
2. NOS I ZATOKI PRZYNOSOWE Jarosław Miłośki	49
2.1. Anatomia i fizjologia dla celów praktycznych	49
2.2. Diagnostyka chorób nosa i zatok przynosowych	53
2.2.1. Badanie podmiotowe – wywiad	53
2.2.2. Oglądanie nosa zewnętrznego	54
2.2.3. Palpacyjne badanie nosa zewnętrznego	54
2.2.4. Orientacyjne badanie drożności nosa	54
2.2.5. Orientacyjne badanie węchu	54
2.2.6. Wziernikowanie jam nosa – rynoskopia przednia	56
2.2.7. Wziernikowanie części nosowej gardła – rynoskopia tylna	56
2.2.8. Badanie fiberoskopowe nosa i części nosowej gardła	57
2.2.9. Badania obrazowe nosa i zatok przynosowych	59
2.3. Wybrane choroby nosa i zatok przynosowych	60
2.3.1. Krwiak przegrody nosa	60
2.3.2. Ropień przegrody nosa	61
2.3.3. Czyrak przedsionka nosa	62
2.3.4. Odmrożenie nosa zewnętrznego	63
2.3.5. Ciało obce w nosie	63
2.3.6. Ostry nieżyt nosa	65
2.3.7. Przewlekły prosty nieżyt nosa	65

2.3.8.	Przewlekły przerostowy nieżyt nosa	66
2.3.9.	Przewlekły zanikowy nieżyt nosa	67
2.3.10.	Przewlekły cuchnący zanikowy nieżyt nosa (ozena)	68
2.3.11.	Alergiczny nieżyt nosa	69
2.3.12.	Naczynioruchowy nieżyt nosa	70
2.3.13.	Polipy nosa	71
2.3.14.	Polip choanalny	72
2.3.15.	Ostre zapalenie zatok szczękowych	73
2.3.16.	Ostre zapalenie zatok czołowych	74
2.3.17.	Ostre zapalenie zatok sitowych	75
2.3.18.	Ostre zapalenie zatok klinowych	77
2.3.19.	Przewlekłe zapalenie zatok szczękowych	78
2.3.20.	Przewlekłe zapalenie zatok czołowych	80
2.3.21.	Przewlekłe zapalenie zatok sitowych	81
2.3.22.	Przewlekłe zapalenie zatok klinowych	83
2.4.	Zasady wykonywania podstawowych zabiegów z zakresu nosa i zatok przynosowych	84
2.4.1.	Zakraplanie płynów do nosa	84
2.4.2.	Usuwanie ciał obcych z przewodów nosowych	85
2.4.3.	Płukanie zatok przynosowych metodą Proetza	85
2.4.4.	Repozycja kości nosa	85
2.5.	Przypadki kliniczne	86
2.5.1.	Przypadek 1	87
2.5.2.	Przypadek 2	89
2.5.3.	Przypadek 3	92
2.5.4.	Przypadek 4	95
2.5.5.	Przypadek 5	98
	Piśmiennictwo	101
3.	JAMA USTNA I GARDŁO Hanna Zielińska-Bliźniewska	103
3.1.	Anatomia i fizjologia dla celów praktycznych	103
3.1.1.	Anatomia jamy ustnej	103
3.1.2.	Anatomia gardła	105
3.1.3.	Fizjologia jamy ustnej i gardła	106
3.2.	Diagnostyka chorób jamy ustnej i gardła	107
3.2.1.	Badanie podmiotowe – wywiad	107
3.2.2.	Oglądanie oraz palpacyjne badanie jamy ustnej i gardła	108
3.2.3.	Orientacyjne badanie smaku	109
3.2.4.	Badanie przedmiotowe jamy ustnej i gardła	110

3.3.	Wybrane choroby jamy ustnej i ślinianek	111
3.3.1.	Choroby jamy ustnej przebiegające ze zmianami zanikowymi błony śluzowej	111
	Zapalenie kątów ust	111
	Protetyczne zapalenie jamy ustnej	112
	Zapalenie jamy ustnej przebiegające z wytwarzaniem aft	113
3.3.2.	Zapalenie jamy ustnej ze zmianami martwiczo-wrzodziejącymi	114
	Zapalenie jamy ustnej białaczkowe	114
	Zapalenie jamy ustnej gruźlicze	116
	Zapalenie jamy ustnej w przebiegu AIDS	116
3.3.3.	Choroby ze zmianami dotyczącymi języka	117
	Język geograficzny	117
	Język pofałdowany	119
	Język włochaty	119
	Nieżytowe ostre zapalenie jamy ustnej	121
	Wysiękowe zapalenie jamy ustnej	121
	Zanikowe zapalenie jamy ustnej	123
3.3.4.	Zaburzenia czynności stawów skroniowo-żuchwowych	123
3.3.5.	Choroby przyzębia	124
	Zapalenie dziąseł wrzodziejące	124
	Zapalenie dziąseł rozrostowe	126
	Zapalenie przyzębia	127
3.3.6.	Zapalenie jamy ustnej alergiczne	127
3.3.7.	Stany przedrakowe jamy ustnej	129
3.3.8.	Kamica ślinianek	131
3.3.9.	Zapalenie ślinianek	131
3.3.10.	Zapalenie nagminne ślinianek przyusznych	132
3.3.11.	Sialozy	133
3.4.	Wybrane choroby gardła	134
3.4.1.	Ciało obce w gardle	134
3.4.2.	Przerost migdałka gardłowego	135
3.4.3.	Przerost migdałków podniebiennych	136
3.4.4.	Ostre zapalenie gardła	137
3.4.5.	Ostre zapalenie błony śluzowej tkanki chłonnej gardła	138
3.4.6.	Angina paciorkowcowa	138
3.4.7.	Powikłania angin i ostrego zapalenia migdałków podniebiennych	139
3.4.8.	Angina Plauta-Vincenta	142
3.4.9.	Przewlekłe zapalenie migdałków podniebiennych	143
3.4.10.	Zmiany w gardle w przebiegu chorób zakaźnych	143

3.4.11.	Zmiany w gardle w przebiegu chorób krwi	145
3.4.12.	Przewlekłe zapalenie błony śluzowej gardła	145
3.4.13.	Gruźlica gardła	146
3.5.	Zasady wykonywania podstawowych zabiegów z zakresu jamy ustnej i gardła	147
3.5.1.	Usuwanie ciał obcych	147
3.5.2.	Podcięcie wędzidełka podjęzykowego	148
3.5.3.	Nakłucie i nacięcie ropnia okołomigdałkowego	148
3.6.	Przypadki kliniczne	149
3.6.1.	Przypadek 1	149
3.6.2.	Przypadek 2	152
3.6.3.	Przypadek 3	155
3.6.4.	Przypadek 4	158
3.6.5.	Przypadek 5	161
	Piśmiennictwo	163
4.	KRTAŃ Jarosław Miłośki	165
4.1.	Anatomia i fizjologia dla celów praktycznych	165
4.2.	Diagnostyka chorób krtani	167
4.2.1.	Badanie podmiotowe – wywiad	167
4.2.2.	Palpacyjne badanie szyi	168
4.2.3.	Znieczulenie krtani	168
4.2.4.	Wziernikowanie pośrednie krtani – laryngoskopia pośrednia	170
4.2.5.	Wziernikowanie bezpośrednie krtani – laryngoskopia bezpośrednia	170
4.2.6.	Podstawowe zasady przeprowadzania badania bronchoskopowego	171
4.2.7.	Podstawowe zasady przeprowadzania badania ezofagoskopowego	172
4.2.8.	Podstawowe zasady przeprowadzania intubacji	173
4.3.	Wybrane choroby krtani	174
4.3.1.	Ciało obce w krtani	174
4.3.2.	Ostre zapalenie krtani	175
4.3.3.	Ostre podgłośniowe zapalenie krtani u dzieci	177
4.3.4.	Przewlekłe zapalenie krtani	178
4.3.5.	Gruźlica krtani	179
4.3.6.	Stany przedrakowe krtani	180
4.4.	Zasady wykonywania podstawowych zabiegów z zakresu krtani	182
4.4.1.	Inhalacje	182
4.4.2.	Usuwanie ciał obcych z krtani	183
4.4.3.	Intubacja	183

4.5. Przypadki kliniczne	185
4.5.1. Przypadek 1	185
4.5.2. Przypadek 2	188
4.5.3. Przypadek 3	191
4.5.4. Przypadek 4	194
4.5.5. Przypadek 5	197
Piśmiennictwo	200
5. AUDIOLOGIA Marzena Mielczarek	201
5.1. Anatomia i fizjologia drogi słuchowej dla celów diagnostycznych	201
5.2. Diagnostyka audiologiczna	203
5.2.1. Akumetryczne badanie słuchu	203
5.2.2. Badanie słuchu stroikami	204
5.2.3. Audiometria tonalna progowa	205
5.2.4. Audiometria słowna (audiometria mowy)	208
5.2.5. Audiometria nadprogowa	209
5.2.6. Audiometria impedancyjna	210
5.2.7. Otoemisja akustyczna	212
5.2.8. Audiometria odpowiedzi elektrycznych	213
5.3. Rodzaje niedosłuchów	214
5.4. Wybrane choroby audiologiczne	217
5.4.1. Uraz akustyczny	217
5.4.2. Uraz ciśnieniowy	218
5.4.3. Szumy uszne	219
5.4.4. Otoskleroza	220
5.4.5. Głuchota związana z wiekiem	220
5.5. Profilaktyka i rehabilitacja słuchu	221
5.5.1. Aparaty poprawiające słyszenie	222
5.5.2. Zasady protezowania słuchu	224
5.6. Przypadki kliniczne	225
5.6.1. Przypadek 1	225
5.6.2. Przypadek 2	228
5.6.3. Przypadek 3	230
5.6.4. Przypadek 4	233
5.6.5. Przypadek 5	235
Piśmiennictwo	238
6. OTONEUROLOGIA Piotr Pietkiewicz	239
6.1. Anatomia i fizjologia drogi układu równowagi dla celów diagnostycznych	239
6.2. Etiopatogeneza zaburzeń przedsionkowych	242

6.3.	Diagnostyka otoneurologiczna	243
6.3.1.	Wywiad i badanie przedmiotowe	243
6.3.2.	Badanie oczopląsu	244
6.3.3.	Metody rejestracji oczopląsu	246
6.3.4.	Próby statyczne i dynamiczne oceniające sprawność odruchów przedsionkowo-rdzeniowych	246
6.3.5.	Próby mózdkowe	251
6.3.6.	Badanie elektronystagmograficzne	253
6.3.7.	Badanie wideonystagmograficzne	255
6.3.8.	Miogenne przedsionkowe potencjały wywołane	256
6.4.	Wybrane choroby otoneurologiczne	257
6.4.1.	Zapalenie błędnika	257
6.4.2.	Półpasiec uszny	258
6.4.3.	Zapalenie neuronu przedsionkowego	259
6.4.4.	Choroba Ménière'a	259
6.4.5.	Zawroty głowy pochodzenia naczyniowego	260
6.4.6.	Łagodne napadowe położeniowe zawroty głowy	262
6.5.	Rehabilitacja zawrotów głowy	265
6.5.1.	Kinezyterapia w zawrotach głowy	266
	Wybrane ćwiczenia habituacyjne	266
	Wybrane ćwiczenia koordynujące postawę	267
6.6.	Przypadki kliniczne	270
6.6.1.	Przypadek 1	271
6.6.2.	Przypadek 2	273
6.6.3.	Przypadek 3	276
6.6.4.	Przypadek 4	279
6.6.5.	Przypadek 5	282
	Piśmiennictwo	284
7.	ONKOLOGIA Jurek Olszewski	287
7.1.	Podstawowe zasady profilaktyki nowotworów	287
7.2.	Diagnostyka onkologiczna	289
7.2.1.	Badanie podmiotowe – wywiad	289
7.2.2.	Badanie palpacyjne szyi z oceną węzłów chłonnych szyi	290
7.2.3.	Ultrasonografia szyi	291
7.2.4.	Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa	293
7.2.5.	Biopsja chirurgiczna	293
7.2.6.	Badania obrazowe	294
	Tomografia komputerowa (TK)	294

	Rezonans magnetyczny (MRI)	296
	Badanie PET (pozytonowa tomografia emisyjna)	297
7.3.	Wybrane choroby onkologiczne	298
7.3.1.	Ucho	298
	Nowotwory łagodne ucha	298
	Nowotwory złośliwe ucha	300
7.3.2.	Nos i zatoki przynosowe	303
	Nowotwory łagodne nosa i zatok przynosowych	303
	Nowotwory złośliwe nosa i zatok przynosowych	307
7.3.3.	Jama ustna i gardło	309
	Nowotwory łagodne jamy ustnej i gardła	309
	Nowotwory złośliwe jamy ustnej i gardła	312
7.3.4.	Ślinianki	315
	Nowotwory łagodne ślinianek	315
	Nowotwory złośliwe ślinianek	317
7.3.5.	Krtani	319
	Nowotwory łagodne krtani	319
	Nowotwory złośliwe krtani	320
7.4.	Przypadki kliniczne	323
7.4.1.	Przypadek 1	323
7.4.2.	Przypadek 2	325
7.4.3.	Przypadek 3	328
7.4.4.	Przypadek 4	331
7.4.5.	Przypadek 5	333
	Piśmiennictwo	336
8.	STANY NAGŁE W OTOLARYNGOLOGII Krzysztof Kuśmierczyk	337
8.1.	Duszność krtaniowa	337
8.2.	Zasady wykonywania podstawowych zabiegów w duszności krtaniowej	339
	8.2.1. Konikotomia	339
	8.2.2. Tracheotomia	340
8.3.	Krwawienia z nosa	341
8.4.	Zasady wykonywania podstawowych zabiegów w krwawieniu z nosa	344
	8.4.1. Przyżeganie miejsc krwawiących	344
	8.4.2. Tamponada przednia	344
	8.4.3. Tamponada tylna Bellocą	348
8.5.	Urazy narządów ORL	349
	8.5.1. Ucho	349
	Rany małżowiny usznej	349

Złamania poprzeczne piramidy kości skroniowej	351
Złamania podłużne piramidy kości skroniowej	352
8.5.2. Nos i zatoki przynosowe	353
Urazy nosa	353
Urazy zatok przynosowych	354
Złamania typu Le Forta	356
8.5.3. Gardło i krtań	359
Urazy gardła	359
Urazy krtani	359
8.5.4. Urazy przełyku	361
8.5.5. Rany postrzałowe	362
8.6. Nagła głuchota idiopatyczna	363
8.7. Nagłe zawroty głowy	367
8.8. Przypadki kliniczne	370
8.8.1. Przypadek 1	370
8.8.2. Przypadek 2	373
8.8.3. Przypadek 3	375
8.8.4. Przypadek 4	378
8.8.5. Przypadek 5	381
Piśmiennictwo	383
SKOROWIDZ	385